

Adviesraad Monumentale bomen Jaarverslag over 2012.

Algemeen

De Adviesraad Monumentale Bomen is officieel ingesteld bij het vaststellen van de Bomenverordening 1995 door de gemeenteraad van Den Haag. Tegelijkertijd is de ambtelijke werkgroep ingesteld met vertegenwoordigers van Dienst Stadsbeheer en Dienst Stedelijke Ontwikkeling.

Later (2010) is de Bomenverordening opgenomen in de APV (Algemene plaatselijke verordening voor de gemeente Den Haag).

De Adviesraad Monumentale Bomen bestaat uit vertegenwoordigers van de landelijke Bomenstichting, de Algemene Vereniging voor Natuurbescherming voor 's-Gravenhage en omstreken en kan aangevuld worden met onafhankelijke boomdeskundigen.

De Adviesraad is onafhankelijk en werkt onbezoldigd.

Bevoegdheden

De bevoegdheden van de Adviesraad Monumentale Bomen zijn vastgelegd in de APV. De Adviesraad kan het College van B&W van de gemeente Den Haag gevraagd dan wel ongevraagd adviezen geven.

De adviezen beslaan twee werkterreinen. Het eerste werkterrein betreft de samenstelling van de lijst van monumentale bomen. Alvorens het college overgaat tot vaststelling of wijziging van de lijst van monumentale bomen wint zij omtrent haar voornemen advies in bij de Adviesraad (Art 2:86 APV).

Het tweede werkterrein beslaat de monumentale bomen zelf. Het is verboden een houtopstand, vermeld op de lijst van monumentale bomen, zonder ontheffing van het bevoegd gezag te vellen of te doen vellen (art 2:87). Dit is met in begrip van kandelaberen, verplanten, het snoeien van meer dan 30% van het kroonvolume, alsmede het verrichten van handelingen zowel boven- als ondergronds, die de dood, ernstige beschadiging of ontsiering van houtopstand ten gevolge kunnen hebben.

Op een aanvraag om ontheffing beslist het bevoegd gezag niet alvorens zij de Adviesraad over de aanvraag heeft gehoord (Artikel 2:89).

Monumentale bomen

Monumentale bomen geven een waardevolle meerwaarde aan de stad vanwege hun ecologische en cultuurhistorische betekenis en hun waarden voor recreatie en educatie. Monumentale bomen spreken – juist vanwege hun ouderdom, vorm en omvang – zeer tot de verbeelding. Monumentale bomen vertellen de geschiedenis van de plaats waar ze staan.

De APV bevat voorschriften voor de aanwijzing, de bescherming en de instandhouding van monumentale bomen. Daarnaast geven beleid en beheer aan monumentale bomen een zeer hoge bescherming.

Den Haag streeft naar duurzaamheid in beheer en onderhoud, zoals betere groeiplaatsomstandigheden opdat bomen ook in de toekomst de kans zullen krijgen om tot monumentale bomen uit te groeien. Allerlei plannen in de directe omgeving van dergelijke bomen dienen afgestemd te zijn en zonodig aangepast te worden op het duurzaam voortbestaan van de monumentale bomen (Nota Haagse Bomen – kiezen voor kwaliteit en diversiteit, vastgesteld in 2008).

Reguliere werkzaamheden van de Adviesraad

De Adviesraad Monumentale Bomen komt jaarlijks 3 á 4 maal bijeen om de lopende zaken te bespreken en bereidt daarmee de agenda voor ten behoeve van de bespreking met de ambtelijke werkgroep, die eveneens 3 á 4 maal per jaar bijeenkomt (zie bijlage, tabel 1).

Werkbezoek

Om ervaringen uit te wisselen met andere (grote) steden heeft de Adviesraad geadviseerd om werkbezoeken te brengen aan andere gemeenten. Tesamen met de ambtelijke werkgroep is in 2012 een werkbezoek gebracht aan Amsterdam. Een excursie langs bijzondere en monumentale bomen en het Iepenmuseum, onder de bezielende leiding van H. Kaljee (boomdeskundige van de gemeente Amsterdam) was erg informatief.

De Adviesraad heeft aanbevolen om dergelijke werkbezoeken voort te zetten. Het verdient tevens aanbeveling om boomdeskundigen uit andere gemeenten te informeren hoe Den Haag omgaat met zijn monumentale bomen.

Adviezen

De Adviesraad heeft in 2012 tien gevraagde adviezen uitgebracht (zie bijlage, tabel 2). In sommige gevallen ging het om 1 monumentale boom, in andere gevallen om bomengroepen. De adviezen varieerden van het rooien van een of meerdere bomen tot het opstellen van een kortere of een langere termijnvisie. De adviezen zijn opgesteld op basis van onderzoek door een boomdeskundige, een schouw door de Adviesraad en in nauw overleg met de werkgroep en de verantwoordelijke groenbeheerder.

De Adviesraad heeft in 2012 ook een ongevraagd advies uitgebracht over de plannen van een projectontwikkelaar om een parkeergarage te bouwen onder het Lange Voorhout. De Adviesraad is van mening dat een ondergrondse parkeergarage op deze plek ongewenst is omdat de risico's voor de aanwezige monumentale lindes te groot zijn en de toekomstige standplaats (boven een parkeergarage) voor de desbetreffende bomen uiterst ongunstig is. De probleemanalyse door de projectontwikkelaar schiet te kort en er zijn onvoldoende alternatieve mogelijkheden afgewogen op basis van van te voren vastgestelde criteria.

De Adviesraad heeft ook enkele algemene adviezen gegeven zoals om maatregelen te nemen om maaischades aan de stamvoet van bomen te voorkomen, omdat bacteriën en schimmels daar makkelijk binnendringen. Ook wijzigingen in grondwaterstand kunnen de vitaliteit van de bomen aantasten. De wijzigingen worden gemeten en de reikwijdte is goed te berekenen, maar het effect ervan op de bomen wordt hoogstens kwalitatief geschat. De Adviesraad adviseert de effecten van wijzigingen van de grondwaterstand in kaart te brengen en desgewenst maatregelen te nemen.

Vijfde tranche

De huidige lijst van Monumentale Bomen is na een reeks van tranches tot stand gekomen (zie bijlage, tabel 4).

De Adviesraad is al eind 2010 gestart met de vijfde tranche om de lijst van monumentale bomen te actualiseren. Ten behoeve van deze nieuwe tranche is een zoeklijst van 236 te schouwen bomen samengesteld op basis van inbreng van groenbeheerders, voorstellen van particulieren, de ambtelijke werkgroep en de Adviesraad Monumentale Bomen. Deze zoeklijst bevatte solitaire bomen, bomenrijen of ensembles.

In de vijfde tranche zijn de grote groengebieden en de ambassadeterreinen buiten beschouwing gebleven.

Van eind 2010 tot mei 2011 zijn in 12 schouwdagen 236 bomen geschouwd (zie bijlage tabel 5). Vervolgens zijn de resultaten van de schouw besproken met de ambtelijke werkgroep en is afgewogen welke bomen zo optimaal mogelijk voldoen aan de criteria om daadwerkelijk voor te worden dragen voor de lijst van monumentale bomen. Het

eindvoorstel bestaat uiteindelijk uit een lijst met 64 bomen (mei 2011). De voorgestelde bomen staan in alle stadsdelen (zie bijlage, tabel 7).

Tegelijkertijd heeft onafhankelijke boomdeskundige G.J. van Prooijen in 2011 alle reeds aangewezen monumentale bomen geïnspecteerd en van advies voorzien voor het beheerplan voor monumentale bomen. Op grond van deze inspectie werd tevens geadviseerd om 36 monumentale bomen af te voeren van de bestaande lijst omdat deze bomen (bijna) dood waren, niet meer pasten in het monumentale beeld (vanwege kandelaberen), dan wel ernstig in verval waren geraakt waardoor een voor de omgeving verhoogd risico is ontstaan.

Bij de inspectie van de monumentale bomen op particulier terrein werden 13 monumentale bomen niet meer aangetroffen (zie bijlage, tabel 6). Deze particuliere bomen zijn verdwenen zonder ontheffing en dus zonder advies van de Adviesraad Monumentale Bomen. Tabel 8 geeft een kort voorlopig overzicht van de 1^e t/m de 5^e tranche.

Speciale aandacht is besteed aan drie projecten: de rij kastanjes langs de Hofvijver, de dubbele rij beuken langs de oprijlaan van het landgoed Oostduin en de dubbele rij monumentaaliepen aan de Nachtegaallaan. De Adviesraad heeft voor deze objecten een uitvoerige **visie** opgesteld en u als college hierover geadviseerd in een brief van 10 april 2012.

In dit verband wijst de Adviesraad nog eens extra op de Halsbandparkieten in verband met de effecten van hun vraatzucht op (monumentale) bomen. De monumentale kastanjes van de Lange Vijverberg zijn zodanig aangetast dat ze een gevaar vormen voor de omgeving. Inmiddels zijn zes exemplaren geroid. De Adviesraad is teleurgesteld en bezorgd dat het niet mogelijk is gebleken om de bomen te redden. Temeer daar de halsbandparkieten ook elders in de stad in toenemende mate schade toebrengen aan (monumentale) bomen.

**Adviesraad Monumentale Bomen
Jaarverslag 2012
Bijlage**

Werkzaamheden

De Adviesraad heeft in 2012 totaal 11 dagdelen besprekingen gevoerd (regulier en extra).

Tabel 1. Besprekingen in 2012

Soort bespreking	Aantal dagdelen
Regulier	10
Extra	1

De werkgroep heeft een werkbezoek gebracht aan Amsterdam. Excursie langs bijzondere en monumentale bomen, Iepenmuseum o.l.v. boomdeskundige H. Kaljee.

Adviezen

De Adviesraad Monumentale bomen heeft in 2012 10 gevraagde en 1 ongevraagd advies gegeven. De Adviesraad heeft slechts 1 ondertekende ontheffing ontvangen en geen reactie op het ongevraagde advies.

Tabel 2. Gevraagde adviezen in 2012

nr	Boom/bomen	Locatie	Advies / reden	Datum advies	Ontheffing RIS
1	Hollandse linde (1)	Burnierstraat	Rooien: gevaar voor de omgeving. Aantasting stamvoet met honingzwam en korsthoutkoolzwam	21-02-12	
2	Paardenkastanje (2)	Kaapstraat	Rooien. Gevaar voor de omgeving. Aantasting stamvoet met dikrandtonderzwam.	21-02-12	
3	Zilverlinde (1)	Oud Eik en Duinen – begraafplaats	Rooien: gevaar voor de omgeving. Aantasting stamvoet met honingzwam. Korsthoutkoolzwam.	21-02-12	
4	Monumentaal iepen (dubbele rij van 34 bomen)	Nachtegaallaan	Termijnvisie	20-03-2012	
5	Hollandse linde (2)	Lange Vijverberg	Met spoed rooien: gevaar voor omgeving. Stamvoet met honingzwam. Snoeiwonden met zadelzwam.	05-04-2012	
6	Kastanjes (25)	Hofvijver	Gefaseerd rooien: sterk verminderde vitaliteit. Aantasting door kastanjebloedingsziekte en onherstelbare schade door Halsbandparkiet	10-04-2012	
7	Gewone beuk (dubbele rij van 49 bomen)	Buitenplaats Oostduin – oprijlaan	Gefaseerd rooien: slechte tot goede vitaliteit. Grondwaterstandproblemen. Aantastingen door honingzwam en korsthoutkoolzwam.	10-04-2012	
8	Monumentaal iep (dubbele rij van 34 bomen)	Nachtegaallaan	Dubbele rij in 1 keer rooien. Aantasting door iepziekte.	10-04-2012	
9	Hollandse iep (1)	Waldeck Pymontkade	Rooien: gevaar voor de omgeving. Grote holte en aantasting door honingzwam	12-07-2012	251120
10	Esdoorns (2)	Frederik Hendrikplein	Geen maatregelen nodig. Boom herstelt zich goed.	19-09-2012	-

Tabel 3. Ongevraagd advies in 2012.

Bomen	Locatie	Advies	Datum advies	Reactie van het college van B&W
Hollandse linden	Lange Voorhout	Negatief advies over voorgenomen bouw van een ondergrondse parkeergarage	12-10-2012	Locatie Lange Voorhout is vervallen (29-04-13)

Schouw – 5^e tranche

Een overzicht van monumentale bomen, die tot stand zijn gekomen in de 1^e tot en met de 4^e tranche, staat in tabel 4.

Tabel 4. Schouw – tranches 1 t/m 4

Nr	Rv/RIS	Datum	Aantal bomen eraf	Aantal bomen erbij	Status		bijzonderheden
					Openbaar	Particulier	
1 ^e	245	14-10-1997	0	763	732	31	
2 ^e	127	08-06-1999	0	528	284	244	Grote groengebieden
3 ^e	212	07-10-2003	0	24	0	24	Ambassadeterreinen
4 ^e	142344	05-12-2006	22	66	64	2	
				1359			

De Adviesraad is reeds in 2010 begonnen met het schouwen van zoeklijst van monumentale bomen. Ten behoeve van de vijfde tranche heeft de Adviesraad 236 bomen geschouwd (solitaire bomen, bomenrijen of ensembles).

Tabel 5. Schouwdagen voor de 5^e tranche

Jaar	2010	2011
Schouwdagen	3	9
Besprekingen	-	4

Bomen verdwenen zonder ontheffing

Er zijn 13 particuliere monumentale bomen niet meer aangetroffen zonder verzoek om ontheffing en advies van de Adviesraad.

Tabel 6. Verdwenen monumentale bomen zonder ontheffing.

Boomnummer	Boom	Locatie – eigenaar
P2102 nrs. i en q	Beuk	Psychiatrische inrichting Rozenburg
P2311 – g	Paardenkastanje	Oud Eik en Duinen
P2315 – g	Paardenkastanje	Oud Eik en Duinen
P2316 – c	Paardenkastanje	Oud Eik en Duinen
P3404	Steeliep	Carnegielaan 3-5 Vaticaan
P3406	Beuk	Jacob Catsstraat 2 Luxemburg
P513	Rode beuk	Plein 1813 2 Ministerie van AZ
P2537	Beuk	Plein 1813 4 Ministerie van AZ
P2538	Paardenkastanje	Plein 1813 4 Ministerie van AZ
P2539	Paardenkastanje	Plein 1813 4 Ministerie van AZ
O2119 – n en o	Corsicaanse den	Begraafplaats Westduin
Totaal aantal bomen	13	

Eindvoorstel van de Adviesraad op basis van de 5^e tranche

Van de 236 bomen van de zoeklijst zijn 70 bomen afgevallen en 102 doorgeschoven naar een volgende tranche. Het eindvoorstel van de Adviesraad bestaat uit 64 exemplaren (mei 2011). Tabel 7 geeft de aantallen per stadsdeel.

Tabel 7. Eindvoorstel van de 5^e tranche per stadsdeel.

Stadsdeel	Aantal bomen
Centrum	21
Escamp	19
Haagse Hout	7
Laak	1
Leidschenveen – Ypenburg	4
Loosduinen	1
Scheveningen	2
Segbroek	9
TOTAAL	64

Tabel 8. Voorlopig resultaat tot en met de vijfde tranche

Jaar	Tranche	Aantal monumentale bomen	Status	
			Openbaar	Particulier
December 2006	1 ^e t/m 4 ^e tranche	1381 - 22 = 1359	1080	301
November 2011	1 ^e t/m 4 ^e tranche	1229	956	273
Mei 2011	5 ^e tranche	64	47	17